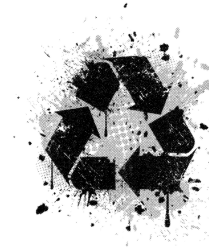

Συμπόνια

ΧΑΝΝΤΕ ΑΛΤΑΪΛΙ

Συμπόνια

Μετάφραση
ΣΤΕΛΛΑ ΒΡΕΤΟΥ

Τίτλος πρωτοτύπου:
Hande Altaylı, *Kahperengi*

1η έκδοση: Μάιος 2013

Μετάφραση: Στέλλα Βρετού
Τυπογραφική διόρθωση: Αρετή Μπουκάλα

© 2012, Hande Altaylı
© 2013, για την ελληνική γλώσσα
Εκδόσεις Ωκεανίδα ΑΕ
Δεσφενίων 38, 106 81 Αθήνα, τηλ. 210.38.06.137
e-mail: info@oceanida.gr
www.oceanida.gr

Ηλεκτρονική στοιχειοθεσία-Σελιδοποίηση: Εκδόσεις «Ωκεανίδα»
Εκτύπωση: Μ. Σπύρου & Σία ΑΕ

ISBN 978-960-410-683-7

ΩΚΕΑΝΙΔΑ

1

Ιστανμπούλ, 2006

*... Δυο πέρδικες στο βράχο κελαηδούν,
μου περισσεύει ο πόνος πέρδικες, μην κελαηδάτε άλλο...*

Ήταν πολύ εκνευριστικό να μην μπορεί να ξεκολλήσει απ' αυτό το τραγούδι που 'χε σκαλώσει στη γλώσσα της, παρ' όλο που η ηλεκτρονική μουσική έπαιζε τόσες ώρες. Το μυαλό της έφτιαχνε δικές του συνθέσεις, μετατρέποντας κάθε εξωτερικό ήχο σε βροντές, κροταλίσματα, παράσιτα, βουητά, ψιθύρους. Ντουμ τις ντουμ τις, κι ο μονότονος ρυθμός από τα δυνατά ηχεία πήγαινε παντού, χτυπούσε την κοιλιά, τα χέρια, τους καημένους τους πνεύμονές της, αλλά δεν μπορούσε να κατακτήσει τ' αυτιά της. Ίσως έφταιγε η κούραση που ένιωθε έτσι, μπορεί και τα λίτρα του οινοπνεύματος που κυκλοφορούσαν στις φλέβες της. Ήταν νύχτα, αλλά δεν ήξερε τι ώρα ήταν. Πόσα ποτά είχε πιει, τι ήταν αυτή η διαπεραστική μουσική, τι έλεγε ο κόσμος γύρω της, πότε είχε φορέσει το κόκκινο μίνι φόρεμα, ποιος κοιμόταν με ποια, τι μέρα, τι μήνας, τι χρόνος

ήταν, πόσες ώρες ήταν σ' αυτό το σπίτι... Συγκεχυμένοι ήχοι κι απροσδιόριστες εικόνες πολιορκούσαν το μυαλό της. Κοίταζε με γλαρωμένο βλέμμα χωρίς να βλέπει· τ' αυτιά της είχαν βουλώσει, δεν μπορούσε ν' αρθρώσει λέξη. Στο ψηλοτάβανο σαλόνι κυκλοφορούσαν σαράντα σκιές περίπου. Σαράντα στόματα που φώναζαν για ν' ακουστούν πάνω από τον ήχο της μουσικής, άνθρωποι που ακόμη και τέτοια ώρα νυχτιάτικα δεν είχαν εξαντλήσει όσα είχαν να πουν... Τα μακιγιάζ είχαν ξεθωριάσει προ πολλού και τα κουσούρια στα κουρασμένα πρόσωπα είχε αναλάβει να τα καλύπτει ο καπνός από τα τσιγάρα που κρεμόταν σαν σύννεφο στον αέρα και στο μισοσκόταδο. Ματιές και γέλια, ανεξέλεγκτα καλέσματα για ζευγαρώματα.

Στην πόρτα του σαλονιού που άνοιγε στο μακρύ, στενό μπαλκόνι κάπνιζαν η Γκαγιέ, ο Μέμο, η Γιοντζά κι ο Μπουράκ. Ήταν από χρόνια σταθεροί φίλοι της οικοδέσποινας, της Ντενίζ, μόνιμοι καλεσμένοι στα πάρτι της. Μπροστά τους χόρευαν δυο κορίτσια. Όταν ένα από τα κορίτσια έλυσε τα μαλλιά της κι άρχισε να τα τινάζει στο ρυθμό της μουσικής, της Ναρίν της φάνηκε πως ανάμεσά τους είχε μπει κι ο κόσμος όλος και τινάζόταν μαζί τους. Γκαρσόνια που προσπαθούσαν να μαζέψουν γεμάτα σταχτοδοχεία κι άδεια ποτήρια, μεθυσμένοι που έσπρωχναν τον dj για να βάλουν τη δική τους μουσική, ένα σωρό άνθρωποι, γνωστοί κι άγνωστοι, σωριασμένοι από την κούραση στις πολυθρόνες, που όμως δεν είχαν σκοπό να γυρίσουν στα σπίτια τους... Σε μια γωνιά κοντά στην είσοδο, ένας διάσημος παραγωγός της τηλεόρασης φιλούσε παθιασμένα μια κοπέλα για την οποία μέχρι λίγο πριν έλεγε ότι ήταν η καλύτερή του φίλη· τα χέρια του μάλλον δεν έπρεπε να ξαφνιαίνουν καθόλου τα στήθια της καλύτερης του φίλης. Η Ναρίν κοίταζε τριγύρω χωρίς να κα-

ταλαβαίνει και χωρίς ν' απορεί. Αν μπορούσε ν' απορήσει, θα εξαντλούσε το δικαίωμά της αυτό κοιτάζοντας το ζευγάρι των διαφημιστών που τώρα κάθονταν σφιχταγκαλιασμένοι ακριβώς απέναντί της, όταν δυο χρόνια πριν είχαν χωρίσει με καβγάδες και κλοτσοπατινάδες. Είχε περάσει πολύς καιρός από τότε που έμαθε ότι ζούσε σ' έναν κόσμο όπου όλα ήταν πιθανά.

Έψαξε με το βλέμμα την Ντενίζ αλλά δεν τη βρήκε. Η Ντενίζ, η καλύτερη φίλη της Ναρίν και οικοδέσποινα του πάρτι, δεν φαινόταν πουθενά. Ίσως δεν την έβλεπε επειδή δυσκολευόταν να δει ακόμη και την άκρη της μύτης της. Έβαλε λίγη βότκα στο ποτήρι της κι απομακρύνθηκε παραπατώντας από το μακρύ τραπέζι με τα ποτά. Θα στενοχωριόταν αν έβλεπε ότι η επιφάνεια του τραπεζιού, που η Ντενίζ είχε χρυσοπληρώσει δύο εβδομάδες πριν, κολλούσε από τα ποτά που είχαν χυθεί πάνω της, αλλά όλη της η προσοχή ήταν συγκεντρωμένη στην προσπάθειά της να περπατήσει χωρίς να πέσει. Άλλωστε, ένα τραπέζι που ανήκε στην Ντενίζ έπρεπε να τα συνηθίσει αυτά. Ο ίδιος κανόνας ίσχυε για όλα τα έπιπλα και τα αντικείμενα που είχαν την τύχη ή την ατυχία να μπουν στο σπίτι της. Το ριζικό τους δεν ήταν χαρούμενα οικογενειακά πρωινά, ήρεμα δείπνα ή κουβέντα με φίλους μέχρι κάποια λογική ώρα. Είχαν την ίδια τύχη με τα σκαμπό στα μπαρ· ατελείωτα πάρτι, μουσική που δεν σταματούσε ποτέ, τσιγάρα κ.λπ... Αν και θα μπορούσε να πει κανείς ότι τα μπαρ, μετά την απαγόρευση του καπνίσματος, μπροστά σ' αυτό το σπίτι ήταν σαν σανατόρια.

Είχαν σπρώξει τους δυο μεγάλους καναπέδες στην άκρη, κοντά στους τοίχους, και στο χώρο που ανοίχτηκε

για να μπορούν οι καλεσμένοι να κουβεντιάσουν και να πίνουν με άνεση, υπήρχαν τρεις μικροί πάγκοι με ποτά. Η Ναρίν κάθισε στον καναπέ, εκεί που καθόταν λίγο πριν, και αποφασίζοντας ότι η προχωρημένη ώρα τής επέτρεπε να χαλάσει τους κανόνες του πάρτι, έβγαλε τις ψηλοτάκουνες γόβες της κι άπλωσε τα πόδια της σ' ένα τραπεζάκι. Ήξερε ότι η Ντενίζ δεν θα της έλεγε κουβέντα, ούτε που θα το πρόσεχε. Χωρίς να δίνει σημασία πόσο ψηλά ανέβαινε το κόκκινο μίνι φόρεμά της, έγειρε το κεφάλι της, που κόντευε να σπάσει, στον καναπέ κι έκλεισε τα μάτια. Οι χειρονομίες των καλεσμένων, που δεν ήταν πιο νηφάλιοι από την ίδια, κι η μουσική τής προκαλούσαν ναυτία. Προσπάθησε να πάρει βαθιές ανάσες, αλλά ο καπνός που γέμιζε τους πνεύμονές της τής ανακάτεψε χειρότερα το στομάχι. Θα μπορούσε να πάει στην τουαλέτα να κάνει εμετό, αυτό θα ήταν μια λύση, αλλά ένιωθε πολύ αδύναμη. Να σηκωθεί, να περπατήσει μέχρι την τουαλέτα, να ξεράσει, να πλύνει χέρια, πρόσωπο... Πολλή δουλειά! Περίμενε μπας και ηρεμήσει το στομάχι της εκεί που καθόταν, δεν έγινε. Η ναυτία έτσι και σου 'ρθει, δεν σ' αφήνει εύκολα. Ήταν έτοιμη να λιποθυμήσει όταν το μυαλό της, σαν από θαύμα, άρχισε να λειτουργεί, επανέκτησε τον έλεγχο κι άρχισε να μοιράζει διαταγές χωρίς να σηκώνει αντιρρήσεις: «Σήκω! Σήκω και πήγαινε αμέσως στην τουαλέτα! Διαφορετικά θα τα κάνεις όλα μαντάρα εδώ μέσα».

Με εξαιρετική προσπάθεια, ιδιαίτερα για κάποια που βρισκόταν στην κατάστασή της, κατέβασε τα λεπτά της πόδια από το τραπεζάκι κι είπε δυνατά σ' έναν νεαρό με σγουρά μαλλιά που ετοιμαζόταν να καθίσει δίπλα της: «Σήκωσέ με!». Ήταν τόση η φασαρία που ο άντρας δεν άκουσε τίποτε. Έσκυψε στ' αυτί της και της είπε δυνατά: «Τι είπες;». Όταν η Ναρίν στηρίχτηκε στο μπράτσο

του καναπέ κι αποπειράθηκε να σηκωθεί, ο σγουρός κατάλαβε, την έπιασε και τη βοήθησε. Εκείνη βεβαιώθηκε ότι μπορούσε να σταθεί και θέλησε να φορέσει τα παπούτσια της που ήταν δίπλα στο τραπεζάκι, αλλά δεν κατάφερε με κανέναν τρόπο να πάει τα πόδια της στο σωστό μέρος και να τα χώσει στις γόβες της. Ο σγουρός έσκυψε πάλι στ' αυτί της: «Γάμησέ τα, μωρέ!» της είπε δυνατά και η Ναρίν συμφώνησε. Άλλωστε, ακόμη κι αν κατάφερε να τα φορέσει, δεν ήταν καθόλου σίγουρη ότι δεν θα ξανάχανε την ισοροπία της με τέτοια τακούνια.

Καθώς περπατούσε ξυπόλυτη με ασταθή βήματα προς την τουαλέτα, δεν πρόσεξε ότι όταν άνοιξε, από την πόρτα είχαν μπει δυο άνθρωποι. Είχε δει μόνο τον έναν. Καρφώθηκε στη θέση της και τον κοίταζε. Δεν μπορούσε να θυμηθεί από πού τον γνώριζε, αλλά ήταν βέβαιη ότι τον γνώριζε. Η μορφή του μπερδεψε ακόμη πιο πολύ το θολωμένο από το ποτό μυαλό της· προκάλεσε σπασμούς στην καρδιά της, στην κοιλιά της. «Ποιος είναι; Ποιος είναι; Ποιος είναι;». Η ερώτηση χτύπησε πολλές φορές στα τοιχώματα του κρανίου της κι έπεσε κάτω. Δεν ήξερε. Κι ούτε ήξερε γιατί, καθώς τον κοίταζε, τα μάτια της βούρκωσαν και το χέρι της πήγε στο στόμα της, σαν να 'θελε να πνίξει μια κραυγή.

Όταν πίσω της εμφανίστηκε ξαφνικά η Ντενίζ κι άρχισε να τη σπρώχνει προς την πόρτα, προσπάθησε ν' αντισταθεί, αλλά επειδή δεν είχε τη δύναμη, επέτρεψε στη φίλη της να την τραβολογήσει, σαν κλαράκι που το παρέσυρε το ρέμα. Η Ντενίζ από τη μια προχωρούσε αναστατωμένη προς τους δύο που είχαν μπει λίγο πριν, ενώ συνάμα φώναζε χαρούμενη και θυμωμένη μαζί:

«Τελικά ήρθες. Ξέρεις τι ώρα είναι; Ήρθες τώρα που ετοιμάζονται όλοι να φύγουν».

Άνοιξαν δρόμο σπρώχνοντας τους μεθυσμένους μπροστά τους κι έφτασαν στην πόρτα. Μέχρι εκείνη τη στιγμή η Ναρίν δεν είχε παρατηρήσει ότι ο άντρας κρατούσε το χέρι μιας κοπέλας κι ότι η κοπέλα αυτή ήταν η Ιρμάκ. Καθώς η Ντενίζ αγκάλιαζε την αδελφή της, ο άντρας κοίταζε τη Ναρίν. Με βλέμμα μονότονο, ανέκφραστο, ξένο, που της μετέφερε την παγωνιά του δρόμου... Στην έκφρασή του τίποτε δεν φανέρωνε ότι την είχε αναγνωρίσει, όμως τα καστανά του μάτια, το πρόσωπό του με τις γωνίες και τα ολόισια φρύδια, της Ναρίν της ήταν τόσο γνώριμα όσο και τα δικά της.

Η Ιρμάκ ξέφυγε από την αγκαλιά της αδελφής της κι αγκάλιασε τη Ναρίν. «Πες της να πάψει, να σε χαρώ, Ναρίν!» άρχισε να της λέει. Η φωνή της φάνηκε στη Ναρίν πιο τσιριχτή από κάθε άλλη φορά. «Τι νομίζει, ότι αργήσαμε επειδή έτσι θέλαμε; Πάλι καλά που ήρθαμε. Η πτήση μας είχε δύο ώρες καθυστέρηση, μετά αργήσανε κι οι αποσκευές... Πήγαμε σπίτι, αλλάξαμε, κι ήρθαμε τρέχοντας. Αλλά η αδελφή μου αντί να μας ευχαριστεί που δεν βαρεθήκαμε κι ήρθαμε τέτοια ώρα, γκρινιάζει».

Βλέποντας ότι η Ναρίν άκουγε χωρίς ν' αντιδρά, στράφηκε στον άντρα και του είπε γελώντας: «Η Ναρίν. Η καλύτερη φίλη της Ντενίζ. Επειδή τώρα όμως είναι αλλού, δεν καταλαβαίνει τι της λέω».

«Μη φέρεστε στη φίλη μου σαν να είναι μεθυσμένη, όλα τα καταλαβαίνει, ό,τι της λέμε. Έτσι δεν είναι, Ναρ;» Η Ντενίζ έστρωσε στοργικά τα μαύρα κοντοκομμένα μαλλιά της φιλενάδας της που της πέφτανε στο πρόσωπο. «Ο φίλος της Ιρμάκ! Που αναρωτιόσουν ποιος είναι, ορίστε, ήρθε...»

Παραπατώντας η Ναρίν προχώρησε ένα βήμα προς το μέρος του, του έδωσε το χέρι της.

«Γεια, είμαι η Ναρίν». Έτσι όπως μπερδεύει τα λόγια της, η Ντενίζ αναγκάστηκε να επαναλάβει: «Ναρίν!».

«Κι εγώ είμαι ο Φιράτ!» είπε ο άντρας και με εξαιρετικά αντανάκλαστικά άρπαξε τη Ναρίν που είχε γείρει στο πλάι κι ετοιμαζόταν να πέσει. «Σ' έπιασα! Είσαι καλά;»

«Καλά... Καλά είμαι...» μουρμούρισε η Ναρίν και σαν να 'θελε να πείσει τον Φιράτ που την κρατούσε σφιχτά από τη μέση, του χαμογέλασε. Κι αμέσως μετά, κάτω από τα έκπληκτα βλέμματα της υπόλοιπης παρέας, του γέμισε με εμετούς το κάτασπρο πουκάμισο.

Γασλιχάν, 1986

Ο μαχαλάς Μουράτελι της κωμόπολης Γασλιχάν, με τους είκοσι πέντε χιλιάδες κατοίκους, ήταν στα ριζά του βουνού. Ένας χωμάτινος δρόμος γεμάτος σκόνη τον χώριζε στα δύο. Κι ενώ οι όχι και τόσο ήρεμοι κάτοικοι του Άνω Μουράτελι, όπου υπήρχαν Ρομά, περνούσαν τον καιρό τους με μουσικές και κουβέντες, φασαρίες και καβγάδες, οι άλλοι του Κάτω Μουράτελι, στην πλευρά του μαχαλά που έβλεπε στην κωμόπολη, ζούσαν σχετικά ήσυχα. Στο Άνω Μουράτελι κανείς δεν πλήρωνε το ρεύμα καθώς εδώ δεν τολμούσαν να κάνουν βήμα ούτε οι υπάλληλοι της εταιρείας ηλεκτρισμού αλλά ούτε και η αστυνομία· στο Κάτω Μουράτελι οι κάτοικοι πίστευαν ότι επιβαρύνονταν εκείνοι με τους λογαριασμούς κι αυτό τους ενοχλούσε πολύ. Γι' αυτόν το λόγο οι σχέσεις των δύο πλευρών είχαν χαλάσει κάνα-δυο φορές, αλλά τελικά οι διαφορές τους είχαν λυθεί με φιλικό τρόπο χωρίς η υπόθεση να πάρει διαστάσεις. Όλοι ήξεραν πως αν καλλιεργούσαν το μίσος, κάποιος θα έπρεπε να φύγουν, και κανείς απ' όσους ζούσαν στο Μουράτελι δεν είχε πού αλλού να πάει. Γι' αυτό κάθε φορά γινόταν το ίδιο: ξεφώνιζαν, καβγάδιζαν, λέγανε Θεέ και Κύριε και γυρίζανε πίσω στις δουλειές τους.

Από τότε, πέρα από κάποιους ντελικανήδες που έρχονταν στα χέρια για τίποτε γυναικοδουλειές ή παιδιά που τσακώνονταν παίζοντας μπάλα, μεταξύ τους δεν υπήρχε έχθρα, παρότι δεν θα μπορούσε να μιλήσει κανείς για αγαπημένους γείτονες. Οι ηλικιωμένοι έλεγαν ότι το Μουράτελι χρωστούσε την ηρεμία στους κατοίκους και των δύο πλευρών που ζούσαν μακριά οι μεν από τους δε. Ήταν η πιο φτωχική περιοχή του Γασλιχάν. Η γραμμή που χώριζε τσιγγάνους, μετανάστες, παράνομους, άτυχους, τεμπέληδες, φυγάδες ήταν λεπτή, αντίθετα ήταν πολύ χοντρή αυτή που χώριζε όλους αυτούς από το υπόλοιπο Γασλιχάν. Σπίτια μονώροφα ή διώροφα με πεσμένους σοβάδες, γυμνά σοκάκια με ελάχιστα δέντρα, παρέες από υποσιτισμένα παιδιά που τρέχανε πέρα-δώθε, μανάδες που ξεφώνιζαν κρεμασμένες μέχρι τη μέση έξω από τα παράθυρα, μανάδες μ' ένα τσιγάρο μόνιμα στα χείλη...

Η παθητικότητα των ανθρώπων που είχαν χάσει από καιρό την ελπίδα να γίνουν κάτι κι απλώς προσπαθούσαν να υπάρχουν, είχε φτάσει ως τις πέτρες του μαχαλά. Η φασαρία της φτώχειας και τα τσιμπούσια της αθλιότητας μπερδεύονταν ανάμεσα στα στενά. Όσοι γεννήθηκαν εδώ, δεν επαναστατούσαν ενάντια στη μοίρα τους, επειδή ήταν βέβαιοι ότι δεν είχαν πιθανότητα για άλλη μοίρα. Όσοι έρχονταν αργότερα, ορκίζονταν ότι θα βγουν γρήγορα από το λάκκο, αλλά δεν μπορούσαν να κρατήσουν τον όρκο τους. Με τον καιρό το αποδέχονταν, κι η αποδοχή καθόταν αργά πάνω τους, έφτανε ύπουλα μέχρι το μεδούλι τους, ώσπου γίνονταν κομμάτι των σοκακιών του Μουράτελι κι ανήκαν στον τόπο που ζούσαν όπως οι πέτρες στο δρόμο, τα κλαδιά στα δέντρα.

Η Ναρίν μπήκε στο στενό μασουλώντας την τσίχλα της. Φορούσε μια μπλε καζάκα του σχολείου, που της

έφτανε μέχρι κάτω στα πόδια· ήταν της θεόχοντρης κόρης της γειτόνισσας. Μόλις είδε το πρώτο σπίτι, έφερε δυο βόλτες την τσίχλα στο στόμα της κι ετοιμάστηκε να τη φτύσει στην πόρτα του. Της άρεσε να το κάνει αυτό, γιατί η κουτσή ιδιοκτήτρια του σπιτιού, δυο χρόνια πριν, την είχε χτυπήσει άγρια μ' ένα ξύλο στο κεφάλι επειδή είχε απλώσει χέρι στα κλαδιά της μουσμουλιάς της που γέρνανε έξω από την αυλή. Από τότε η μικρή δεν έμενε ποτέ άπραγη όταν πενούσε έξω από το σπίτι της γυναίκας. Της πετούσε μέσα από το ανοιχτό παράθυρο ό,τι μικρό ή μεγάλο ψοφίμι έβρισκε, πασάλειβε την πόρτα της με καβαλίνες που μάζευε από το δρόμο, έφτυνε στα παράθυρα κι όταν δεν έβρισκε τι άλλο να κάνει, πετούσε την τσίχλα της ακριβώς μπροστά στο σκαλοπάτι για να κολλήσει στα παπούτσια της.

Επειδή κι εκείνη τη μέρα το μυαλό της ήταν απασχολημένο με τη ζημιά που θα της έκανε, δεν πρόσεξε το πηγαινέλα έξω από το δικό της σπίτι. Αν δεν άκουγε τις φωνές, δεν θα σήκωνε το κεφάλι να κοιτάξει παραμέσα στη γειτονιά. Το πρώτο πράγμα που είδε ήταν ο πατέρας της που κάπνιζε καθισμένος στην καρέκλα έξω από την πόρτα τους. Άλλωστε, όπου και να κοίταζε, το πρώτο που έβλεπε πάντα ήταν ο πατέρας της. Τον έβλεπε επειδή ήταν τεράστιος κι επειδή δεν ήθελε να τον βλέπει. Η παρουσία του Μοσκώφ Ρετζέπ ήταν πάντοτε σημάδι κινδύνου, ο άνθρωπος κουβαλούσε τη γρουσουζιά όπου κι αν πήγαινε. Η αδελφή της η Σαντιγιέ, ακουμπισμένη στον τοίχο ακριβώς απέναντι από το σπίτι τους, σκούπιζε τα δάκρυά της· δίπλα της, καθισμένος ανακούρκουδα ο αδελφός τους ο Μεχμέτ έπαιζε μ' ένα ξύλο. Η Ναρίν κοίταζε με τα μάτια μισόκλειστα. Στην προσπάθειά της να μαντέψει τι είχε γίνει, ακόμη και την τσίχλα της ξέ-

χασε να φτύσει. Οι γειτόνισσες μπαινόβγαιναν βιαστικά στο σπίτι, κάποιες διαολόστελναν τον πατέρα της καθώς πενούσαν από δίπλα του, αλλά πού να χαμπαριάσει ο Μοσκώφ Ρετζέπ. Τραβούσε βαθιές ρουφηξίες από το τσιγάρο του και κοίταζε το κενό. Κανείς δεν γύρισε το κεφάλι του να κοιτάξει τη Ναρίν που έμπαινε στο σπίτι με βήματα που τα είχε μικρώνει ο φόβος, και το κορίτσι γλίστησε μέσα σαν φάντασμα.

Επτά γειτόνισσες, στη μικρή στενόμακρη αυλή τους, μιλούσαν όλες μαζί με τσιριχτή φωνή. Πρώτη την είδε η Ουμμουχάν που προσπαθούσε με την τρόμπα να τραβήξει νερό από το πηγάδι. Η γυναίκα ήταν μούσκεμα στον ιδρώτα. Ποιος ξέρει πόσες φορές είχε ανεβοκατεβάσει το στραβό χερούλι για ν' ανεβάσει νερό.

«Μην έρχεσαι, κόρη μου! Πήγαινε έξω να καθίσεις με τα αδέρφια σου», είπε σκουπίζοντας τον ιδρώτα της με την άκρη της λουλουδάτης μαντίλας της.

Η Ναρίν ετοιμαζόταν να γυρίσει και να βγει έξω όταν μια γυναίκα πετάχτηκε και την άρπαξε σφιχτά από το μπράτσο.

«Έλα, μωρή, έλα να δεις, έλα να δεις τι της έκανε της μάνας σου το παλιόσκυλο ο πατέρας σου! Έλα να δεις πώς τη σακάτεψε τη μανούλα σου ο αναθεματισμένος, ο γαμημένος, ο λυσσασμένος».

Οι γυναίκες του Κάτω Μουράτελι, που δεν ήθελαν τα παιδιά τους να παίζουν με τα παιδιά του Άνω Μουράτελι επειδή είχαν βρόμικο στόμα, δεν θα έλεγε κανείς ότι ήταν λιγότερο βρομόστομες. Έτσι και τις προκαλούσες, άρχιζαν τις βρισιές, τόσο βαριές που πέφτανε σαν βόλια τριγύρω. Δίπλα τους ακόμα κι οι άντρες τους δεν έπιαναν χαρτωσιά. Η Ναρίν μόνο την Ουμμουχάν δεν είχε ακούσει να βρίζει ποτέ.

«Πού είναι η μάνα μου;» ρώτησε.

«Νά, εκεί, ξαπλωμένη είναι. Πήγαινε να τη δεις! Πήγαινε». Η γυναίκα τής έδειξε το σπίτι μέσα.

Δυο δωμάτια είχαν όλα κι όλα: ένα μικρό δωμάτιο κι ένα ακόμη πιο μικρό. Ένα ντουλάπι στο μικρό δωμάτιο, που ήταν συνάμα και το καθιστικό τους, ήταν το μπάνιο τους, κι επειδή το χειμώνα μόνο εκεί άναβαν σόμπα, πέντε άνθρωποι σ' αυτή την κάμαρα στριμώχνονταν. Ο απόπατος ήταν στο βάθος της αυλής, δίπλα στην αποθήκη με τα ξύλα. Μόλις έπιανε να καλοκαιριάζει και τα παιδιά άρχιζαν να κοιμούνται στο ακόμη πιο μικρό δωμάτιο, στο πίσω μέρος του σπιτιού, όλοι ξαφνικά ανάσαιναν, θαρρείς, καλύτερα. Η Ναρίν έχωσε μέσα το κεφάλι της, κοίταξε κι αμέσως αναγνώρισε το φόρεμα της μητέρας της, το φανελένιο με τα μαύρα και καφετιά σχέδια. Η μάνα της ήταν ξαπλωμένη στο ντιβάνι στη γωνία και βογκούσε χωρίς σταματημό. Το πρόσωπό της ήταν αγνώριστο από το πρήξιμο, το κεφάλι της λες κι ήταν δυο κεφάλια μαζί. Δεν της είχε μείνει ούτε δόντι στο στόμα, ούτε ζωντάνια στα μάτια. Αν δεν έβλεπε το μελαχρινό κοκαλιάρικο χέρι της που κρεμόταν στο πλάι, η Ναρίν δεν υπήρχε περίπτωση να πιστέψει ότι ήταν η μάνα της, θα νόμιζε ότι ήταν κάποια άλλη που είχε φορέσει το φουστάνι της κι είχε ξαπλώσει στο ντιβάνι. Τότε ακόμη δεν ήξερε ότι τα πρόσωπο του ανθρώπου μπορεί να πάρει χίλια σχήματα.

Πέρασε ανάμεσα από τις δυο γυναίκες, κόλλησε στο ντιβάνι και ψιθύρισε τρομαγμένη: «Μαμά; Μαμά, θα πεθάνεις;».

«Τι είναι αυτά που λες, παλιοκόριτσο; Βούλωσέ το τό γρουσουζικό το στόμα σου!» φώναξε μια από τις δυο γυναίκες και της έδωσε μια περιποιημένη κατακεφαλιά. Ήταν η γειτόνισσα που λίγο πριν η Ναρίν είχε ξεχάσει να

της πετάζει την τσίχλα στην πόρτα, γι' αυτό και μόλις την είδε, τα πήρε στο κρανίο κι ετοιμάστηκε να πει κάτι, όμως πριν προλάβει, η κουτσή την άρπαξε από το μπράτσο και την πέταξε πίσω στην αυλή. Η Ναρίν σηκώθηκε από κει που έπεσε, τίναξε τα χώματα από την καζάκα της, έβρισε από μέσα της την κουτσή επειδή της λέρωσε τη στολή του σχολείου της, που ποιος ξέρει πόσα χρόνια ακόμη θα τη φορούσε, βγήκε από την αυλή και πήγε και κάθισε ανακούρκουδα μπροστά στα πόδια του πατέρα της έξω από την πόρτα τους.

Ο Μοσκώφ Ρετζέπ ούτε που σάλευε, ούτε που κοίταζε την κόρη του. Άναβε το ένα τσιγάρο μετά το άλλο, μόνο αυτό έκανε.

«Μπαμπά, η κουτσή σε είπε πεζεβέγκη!» ψιθύρισε. Ο πατέρας της δεν την άκουσε. «Η κουτσή σε είπε πεζεβέγκη», επανέλαβε η Ναρίν αλλά το αποτέλεσμα δεν άλλαξε, ο Ρετζέπ εξακολουθούσε να κάθεται σαν πέτρα που ανάσαινε.

Η Ναρίν έριξε μια λοξή ματιά στον πατέρα της. Τελευταία ήταν χαρούμενος όσο ποτέ ο Μοσκώφ Ρετζέπ. Περίμενε τρίβοντας τα χέρια του την κληρονομιά του πεθερού του που είχε πεθάνει πριν από μερικές εβδομάδες και για να γιορτάσει τα χρήματα που θα εισέπραττε σε λίγο καιρό, κάθε βράδυ άνοιγε ένα μεγάλο μπουκάλι ρακί και καλούσε τους φίλους του σπίτι να το πιούνε παρέα. Η Ναρίν δεν καταλάβαινε γιατί τώρα ο πατέρας της καθόταν αμίλητος, ούτε μπορούσε να εξηγήσει τα σημάδια της τρέλας που έβλεπε στα μάτια του.

Ήταν μεγάλος ο καημός του Ρετζέπ. Μόλις έμαθε στο καφενείο ότι το χαϊβάνι που ήθελε να λέγεται και πεθερός του είχε μοιράσει εδώ και μερικά χρόνια την κληρονομιά του στους δυο γιους του, κι ότι απ' όλα εκείνα τα λε-

φτά και τα ακίνητα σ' αυτόν δεν είχε μείνει ούτε σακοδεκάρα, πήγε σαν αστραπή στο τυροκομείο του πεθερού του κι αφού δεν βρήκε κανέναν εκεί, γύρισε τρεχάλα σπίτι του. Και τι τρεχάλα! Μπήκε μέσα, άρπαξε από τα μαλλιά την Καρά Χατιτζέ, που την παντρεύτηκε επειδή ήταν πλουσιοκόρη, αλλά και τόσο άσχημη που όλοι για την ασχήμια της μιλούσαν, κι άρχισε να της χτυπάει το κεφάλι στους τοίχους και στα πατώματα. Τσιμουδιά δεν έβγαλε η καημένη η γυναίκα όσο πέφτανε οι κλοτσιές κι οι γροθιές, και γη κι ουρανός έγιναν ένα. Ο κόσμος δεν έτρεξε επειδή άκουσε τις φωνές της Χατιτζέ αλλά τα μωγκρητά του Μοσκώφ Ρετζέπ. Πρώτες στο σπίτι μπήκαν οι γυναίκες, όμως καμιά δεν άντεξε μπροστά του. Έτρεξαν να βγουν στο δρόμο τόσο γρήγορα όσο είχαν μπει στο σπίτι, μάζεψαν τους άνεργους νεαρούς της γειτονιάς και γύρισαν πίσω. Τέσσερις νεαροί, άντρακλες μέχρι και πάνω, μόλις που κατάφεραν να συγκρατήσουν τον τρελαμένο Ρετζέπ. Ενώ οι γυναίκες μετέφεραν ξεκουφαίνοντας τον κόσμο με τα ξεφωνητά τους το κακοποιημένο σώμα της Καρά Χατιτζέ στο ντιβάνι, οι άντρες με δυσκολία κατάφεραν να τον βγάλουν έξω από το σπίτι.

«Δώστε, ρε, ένα τσιγάρο!» είπε ο Ρετζέπ και δεν είπε τίποτε άλλο. Έπειτα σωριάστηκε στην καρέκλα μπροστά στην πόρτα του σπιτιού του και κάρφωσε το βλέμμα του σε μέρη μακρινά που δεν τα έβλεπε άλλος κανείς. Καθισμένος μπροστά σε μια πόρτα βαμμένη γαλάζια, κοίταζε πέρα από τη μοίρα του. Κοίταζε το φορτηγάκι που δεν θα γινόταν ποτέ δικό του, το σπίτι στο χωριό ψηλά στο λόφο που δεν θα έχτιζε ποτέ. Δεν θα τεντωνόταν ποτέ αγουροζυπηνημένος τα πρωινά στον κήπο του, δεν θα κάπνιζε ποτέ το τσιγάρο του ατενίζοντας τις ατέλειωτες θάλασσες από λιόδεντρα, δεν θα έβαζε ποτέ λεφτά στην

τσέπη να κατέβει στη μεγάλη πόλη να χορτάσει διασκέδαση. Νά λοιπόν που η τύχη τον είχε φτύσει κατάμουτρα! Όπως κι οι άλλοι, έτσι κι αυτός δεν θα έβγαινε από το λάκκο. Εργάτης είχε έρθει σ' αυτό τον κόσμο, εργάτης θα έφευγε. Θα ψοφολογούσε δίπλα στην Καρά Χατιτζέ χωρίς να χαρεί τη ζωή του. «Αν ο θάνατος είναι το τέλος, νά, λοιπόν, πεθαμένος είμαι κι εγώ», σκέφτηκε. «Πεθαμένος κι άθαφτος».

Όσο οι άντρες, αφού του δώσανε τσιγάρο, περίμεναν δίπλα του για να μην ξαναεπιτεθεί στη γυναίκα του, αυτή που σήκωσε τα καημένα τα παιδιά, τη Σαντιγιέ και τον Μεχμέτ, από τη γωνίτσα τους στην αυλή όπου κάθονταν σαν μαρμαρωμένα, και τους έριχνε νερό στο πρόσωπο για να μην τους κοπεί η λαλιά, ήταν η Ουμμουχάν. «Αιντε, φύγετε από δω, πηγαίνετε να πάρετε λίγο αέρα», τους είπε όταν το χρώμα τους από άσπρο άρχισε να γίνεται ροδαλό, και τα έβγαλε μπροστά στην πόρτα. Κι ο Μεχμέτ κι η Σαντιγιέ, αφού δεν ήξεραν πού να πάνε, κούρνιασαν στον τοίχο, ακριβώς απέναντι από τον πατέρα τους. Τότε άρχισε η Σαντιγιέ να κλαίει. Έκλαιγε με αναφιλητά, σιωπηλά όμως για να μην την ακούσει ο πατέρας της και θυμώσει. Αν δεν ήταν πρωινή, όπως η Ναρίν, κι εκείνη θα είχε γυρίσει τώρα από το σχολείο, δεν θα είχε δει πώς έδερνε ο πατέρας της τη μάνα της, δεν θ' άκουγε τους ήχους που έβγαιναν από το σώμα της Καρά Χατιτζέ.

Η Ναρίν σηκώθηκε από κει που καθόταν κοντά στα πόδια του πατέρα της και πήγε στ' αδέρφια της. Όταν κάθισε δίπλα τους, ρώτησε όσο γινόταν πιο χαμηλόφωνα τον Μεχμέτ: «Αδελφέ, θα πεθάνει η μάνα;».

«Πού θες να ξέρω, ρε, αν θα ζήσει ή αν θα πεθάνει...» της απάντησε εκνευρισμένος εκείνος, αλλά η Ναρίν δεν

έκανε πίσω και συνέχισε: «Μα τι έγινε, γιατί την πλάκωσε στο ξύλο ο πατέρας μας;».

«Εσύ γιατί λες; Γιατί οι θείοι μας πήραν όλα τα λεφτά κι εμάς μας άφησαν απέξω. Τίποτε δεν έχουμε να περιμένουμε από δω και πέρα».

«Ποια λεφτά;»

«Ποια λεφτά; Της κληρονομιάς! Της κληρονομιάς του παππού μας. Όλα τα πήραν οι θείοι, τίποτε δεν άφησαν, ούτε δεκάρα δεν έμεινε για μας».

Η Ναρίν πάγωσε. Όλοι την κληρονομιά περίμεναν. Ο πατέρας της, η μάνα της, ο Μεχμέτ, η Ναρίν, η Σαντιγιέ... δεν άντεχαν πια να περιμένουν. Ποιος ξέρει πόσους χειμώνες, πόσα καλοκαίρια, πόσες ανοίξεις, πόσα φθινόπωρα, πόσες μέρες, πόσες νύχτες περίμεναν.

«Ο μπαμπάς μου θα βρει τον τρόπο να τους τα πάρει!» Τα μάτια της είχαν γεμίσει δάκρυα.

«Δεν βρήκε, γι' αυτό παραλίγο να σκοτώσει τη μάνα μας».

«Θα βρει, θα βρει, σου λέω. Σίγουρα ο πατέρας μας θα βρει τρόπο να πάρει τα λεφτά μας απ' τους θείους μας. Θα πεθάνει, αλλά δεν θα τους τ' αφήσει», είπε η Ναρίν και σκούπισε με τα βρόμικα δάχτυλά της τα δάκρυα που τρέχανε στα μάγουλά της. Ο Μεχμέτ έπαιζε με το ξυλαράκι του, η Σαντιγιέ ρούφηξε απανωτά πέντ' -έξι φορές τη μύτη της.

Ο πατέρας της Καρά Χατιτζέ ήταν πλούσιος. Το μεγαλύτερο τυροκομείο της περιοχής δικό του ήταν. Είχε κι οικόπεδα κι ελιές που τα είχε αγοράσει όταν ακόμη τα λεφτά ήταν λεφτά. Γι' αυτό και του 'χε δώσει του Μοσκόφ Ρετζέπ την κόρη του που δεν γύριζε κανείς να την κοι-

τάξει. Τότε άλλην αγαπούσε ο Ρετζέπ. Υπήρχε περίπτωση να παντρευτεί την ασχημομούρα αν δεν είχε λεφτά; Ακόμη και τώρα, σταματούσε, λες, η καρδιά του κάθε φορά που έβλεπε την παλιά του αγαπημένη, αλλά τίποτε πια δεν περνούσε από το χέρι του.

Ο πεθερός του όταν παντρεύτηκαν τους είχε δώσει ένα σπίτι σε μια καλή περιοχή του Γασλιχάν κι αρκετά λεφτά στο χέρι. Κι είχε πάρει και τον ακαμάτη στη δουλειά στο τυροκομείο. Ο Ρετζέπ με τα χίλια ζόρια, έξι μήνες όλο κι όλο άντεξε στη δουλειά. Με αφορμή ότι οι κουνιάδοι του τού φέρονταν άσχημα, προκάλεσε μια μέρα έναν καβγά, βρόντηξε τη μεγάλη πόρτα του τυροκομείου κι έφυγε. Δεν ήταν αυτός άνθρωπος ν' αφήσει τους άλλους να τον περιφρονούνε, κι ακόμη πιο πολύ τους παρακατιανούς αδελφούς της γυναίκας του... Η Καρά Χατιτζέ, όταν τη μέρα εκείνη ο άντρας της πήγε σπίτι και την πλάκωσε για πρώτη φορά στο ξύλο, δεν έβγαλε τσιμουδιά. Ούτε τότε, ούτε ποτέ... Ήταν τόσο πολύ ευτυχομένη που είχε βρει άντρα, και μάλιστα τόσο όμορφο όσο ο Ρετζέπ, που δεν θα είχε αντίρρηση ακόμη και να πεθάνει. Ο Μοσκόφ Ρετζέπ το δεύτερο χρόνο είχε φάει όλα τους τα λεφτά, και πριν κλείσει ο τρίτος, κάνοντας ό,τι περνούσε από το χέρι του, κατάφερε να πουλήσει το σπίτι που ο πεθερός του είχε γράψει στη Χατιτζέ. Στην αρχή έμειναν με ενοίκιο κοντά στο πρώτο τους σπίτι, αλλά πριν περάσει πολύς καιρός βρέθηκαν σε τούτη δω τη φτωχογειτονιά. Η Χατιτζέ είχε στενοχωρηθεί πολύ, αλλά δεν είπε κουβέντα στον άντρα της. Όμως πού να φτάσουν τα λεφτά για τα πιοτά, τον τζόγο, τα μμπορντέλα του Ρετζέπ... Η κατάσταση τους χειροτέρευε μέρα με τη μέρα. Και ναι μεν ο πατέρας της δεν είχε σταματήσει να τους βοηθάει, αλλά αυτά που τους έδινε ήταν αρκετά μόνο για να μη

μένουν νηστικοί. Θα μπορούσε να μην τους δίνει τίποτε, αλλά ήξερε πως έτσι και δεν έβαζε το χέρι στην τσέπη, ο Ρετζέπ θα του πετούσε στην πόρτα και την κόρη και τα εγγόνια του. Όπως επίσης ήξερε ότι ο γαμπρός του στον αέρα τα σκόρπιζε τα λεφτά. Αυτός πρέπει να ήταν ο λόγος που λίγο πριν πεθάνει μοίρασε την περιουσία του στους δυο γιους του και δεν άφησε δεκάρα στον Ρετζέπ. «Να φροντίζετε εσείς την αδελφή σας», είπε στους γιους του κι αυτοί κούνησαν το κεφάλι. Αυτό φαίνεται ότι νόμιζε κι η Χατιτζέ πως θα κάνουν, γι' αυτό μόλις συνήλθε μετά το μπερντάχι: «Φωνάξτε τ' αδέρφια μου», είπε. Υπέθετε πως μόλις έρχονταν τ' αδέρφια της και βλέπανε την κατάσταση της, θα ζητούσαν από τον Ρετζέπ το λόγο, θα τον τρόμαζαν. Δεν πήγαν όμως. Ξέρανε κι οι δυο τους ότι περίμενε την ευκαιρία για να τους πασάρει την αδελφή τους και τα παιδιά της. Τι θα του λέγανε; Θα τον απειλούσαν λέγοντας: «Θα πάρουμε την αδελφή μας»; «Ορίστε, πάρτε την», θ' απαντούσε αυτός και θα το 'ριχνε στα τσιφτετέλια από τη χαρά του. Αν του λέγανε: «Θα σε κάνουμε τόπι στο ξύλο», ο Ρετζέπ θα τους έκανε αυτούς τόπι στο ξύλο. Προτίμησαν ν' αδιαφορήσουν, κι έτσι τη μεταφορά της Καρά Χατιτζέ στο νοσοκομείο, αφού δεν της περνούσε ο πόνος, την ανέλαβαν οι γείτονες.

Ο γιατρός δεν επέτρεψε στη Χατιτζέ να φύγει, οι γείτονες πήγαν σπίτια τους, σκοτεινίασε, ο Ρετζέπ μπήκε μέσα κλείνοντας την πόρτα στα μούτρα των παιδιών του. Τα αδέρφια, κατάξανθα και γαλινομάτικα και τα τρία, ζάρωσαν το ένα κοντά στο άλλο, σαν τα κουτάβια, σε μια εσοχή του τοίχου απέναντι. Αν δεν ερχόταν η Ουμμουχάν να τα μαζέψει, ούτε να κουνήσουν από κει δεν θα σκέφτονταν. Τα πήγε στο σπίτι της, δίπλα στο δικό τους. Ήταν βαμμένο ροζ, βρόμιχο ροζ. Τους έβαλε να φάνε φα-

σόλια και πιλάφι. Καθώς τα παιδιά πέφτανε σαν τους πεινασμένους λύκους στο φαγητό, η Ουμμουχάν, ο άντρας της και το αγοράκι της μιλούσαν, λέγανε αστεία, γελούσαν. Της κακοφάνηκε της Ναρίν που σ' ένα σπίτι, ένα βήμα πιο πέρα από το δικό τους, ζούσαν ευτυχισμένοι άνθρωποι· το φαγητό δεν κατέβαινε. Τι να έκανε άραγε η μάνα της μοναχή στο νοσοκομείο; Βογκούσε ακόμη σαν να 'κλαιγε ή της είχε περάσει ο πόνος;

Κάθε φορά που πήγαινε στο σπίτι της Ουμμουχάν, ένιωθε άσχημα. Ούτε τώρα ένιωθε καλά. Ήταν φορές που άκουγε τις φωνές τους από το σπίτι της. Την Ουμμουχάν να γελάει, να λέει αγαπησιάρικα 'Μανάρι μου!' το γιο της, τη χαρά, τα τραγούδια, που περίσσευαν σ' εκείνο το σπίτι, αλλά ποτέ δεν έρχονταν στο δικό της... Θαρρείς ο Θεός είχε βάλει δίπλα δίπλα αυτά τα δυο σπίτια, σαν την κόλαση με τον παράδεισο. Αν και μ' αυτό τον τρόπο η Ναρίν από πολύ μικρή είχε γνωρίσει και την κόλαση και τον παράδεισο. Δεν πιά να λέγανε όλοι ό,τι θέλανε, εκείνη ήξερε, και τα δυο είναι σ' αυτό τον κόσμο. Δίπλα δίπλα, ώμο με ώμο...

Κοίταξε την αδελφή της τη Σαντιγιέ, που δεν της έλειπαν ποτέ τα δάκρυα. Ήταν η μικρότερή τους, πήγαινε στην τετάρτη δημοτικού, αν και όσοι τη βλέπανε, δεν την κάνανε για πάνω από δευτέρα. Το κοριτσάκι από τη μια έκλαιγε κι από την άλλη έχωνε τη μια μετά την άλλη τεράστιες μπουκιές ψωμί στο ήδη γεμάτο στόμα της. Όλα τα φοβόταν η Σαντιγιέ: τις γάτες, τους σκύλους, τα μυρμήγκια, τα πουλιά, το σκοτάδι, το φως, το θόρυβο, τη σιωπή, τους καλικάντζαρους, το νερό, τη μάνα της, τον πατέρα της, τον αδελφό της... Λιγότερο απ' όλα φοβόταν τη Ναρίν, αλλά ακόμη κι όταν αυτή γύριζε το βλέμμα πάνω της, η μικρή έψαχνε τρύπα να κρυφτεί. Ο Μεχμέτ, ένα

χρόνο μεγαλύτερος από τη Ναρίν, ήταν το εντελώς αντίθετο της Σαντιγιέ. Ήταν τολμηρός κι αγάριστος. Τη μέρα που τελείωσε το δημοτικό, πριν καλά καλά βγάλει την ποδιά του, ο Ρετζέπ τον είχε βάλει στη δουλειά. Έλπιζαν ότι θα ηρεμούσε, κι ότι θα έφερνε και κάνα φράγκο στο σπίτι, αλλά πού να ηρεμήσει ο Μεχμέτ. Ήταν σκληρό παιδί και δεν δίσταζε να μπλέξει σε μπελάδες. Έναν μόνο φοβόταν στη ζωή: τον Ρετζέπ! Άλλωστε τον Ρετζέπ μόνο οι πέτρες δεν τον φοβόνταν. Ο άνθρωπος θαρρείς και πήγαινε φιρί φιρί για καβγά. Ήταν θυμωμένος με όλο τον κόσμο, τον ενοχλούσαν ακόμη και τα πουλιά που πετούσαν. Όταν μετακόμισαν στη γειτονιά, οι πρώτες μέρες, ώσπου οι γείτονες να καταλάβουν τα χούγια του και να μην τον πλησιάζουν, ήταν ιδιαίτερα επεισοδιακές. Ο Μοσκώφ Ρετζέπ ήταν ο μόνος άνθρωπος στο Μουράτελι που δεν είχε αποδεχτεί τη μοίρα του.

Εκείνο το βράδυ τα τρία αδέρφια ξάπλωσαν στο στρώμα που τους έστρωσε η Ουμμουχάν στο πάτωμα. Η Σαντιγιέ κοιμήθηκε αμέσως από την κούραση. Ο Μεχμέτ ονειρεύτηκε ότι έδερνε τους θείους του μαζί με τον πατέρα του. Η Ναρίν, με τα μάτια καρφωμένα στο σκοτεινό ταβάνι, σκέφτηκε ώρες πολλές τη μητέρα της στο νοσοκομείο, τον πατέρα της που ξεφυσούσε από θυμό, την κουτσή που εκείνη τη μέρα δεν πρόλαβε να της κάνει κακό, την κληρονομιά που δεν θα ερχόταν ποτέ, το μέλλον που δεν ήξερε πώς να το φανταστεί.

2

«Άντε, ξύπνα, δώδεκα η ώρα». Η Ντενίζ τράβηξε τις κουρτίνες και κυνήγησε το βαθύ σκοτάδι του δωματίου με τις ακτίνες ενός άτακτου ήλιου.

«Άσε με! Να κοιμηθώ λίγο ακόμη!» γκρίνιαξε η Ναρίν. Είχε καταλάβει ότι έμεινε στο σπίτι της φίλης της επειδή το προηγούμενο βράδυ ήταν τόσο πολύ μεθυσμένη που δεν μπορούσε να πάει στο δικό της, αλλά δεν θυμόταν πώς είχε πέσει στο κρεβάτι.

«Όχι! Φτάνει τόσο που κοιμήθηκες. Βαρέθηκα εδώ μέσα».

Η Ναρίν κατάφερε κι άνοιξε τα βλέφαρά της, που τα ένιωθε βαριά σαν να είχαν πέτρες πάνω τους, αλλά χρειαζόταν πολλή ώρα ακόμη για να ξυπνήσει ολότελα. Ήθελε να κοιμόταν ατέλειωτα λεπτά, ώρες, μέρες ολόκληρες. Κι ενώ η Ντενίζ, μιλώντας χωρίς σταματημό, της έλεγε ότι έπρεπε να σηκωθεί, ότι ο καιρός ήταν πολύ ωραίος, ότι έπρεπε να βγούνε έξω και να φάνε το σαββατιάτικο πρωινό τους κάπου πολύ όμορφα, στο κεφάλι της Ναρίν, που το 'χε κρύψει κάτω από το μαξιλάρι, έπαιζαν ακόμη μουσικές από χθες το βράδυ. Δεν το σήκωνε που δεν το σήκωνε το πιοτό, αυτή τη φορά είχε πιει τόσο πολύ, που

δεν μπορούσε να μαζέψει το κορμί της απ' τα πατώματα. Ένα, δύο, τρία, τέσσερα, τελικά το 'χε χάσει το μέτρημα. Ανασηκώθηκε και κάθισε στη μέση του κρεβατιού. Μέσα της γινόταν σεισμός, τα σωθικά της άλλαζαν θέση με σαματά. Τι σκατά ήθελε κι ήπια τόσο! Αλλά τα 'χανε αυτά οι φιλίες με την Ντενίζ. Μια στιγμή μαζί της ήταν αρκετή για να ξεπεράσει κανείς τα όριά του. Άπλωσε το χέρι της στο μπουκάλι με το νερό στο προσκέφαλό της, το έφερε στο στόμα της και το 'πια όλο μια κι έζω.

«Σήκω πια απ' το κρεβάτι. Κάνε ένα ντους να συνέλθεις κι έλα να βγούμε. Τόσο ωραίος καιρός, κι εμείς είμαστε εξαιτίας σου κλεισμένες εδώ μέσα. Έλα, μάζεψε τα κομμάτια σου και πάμε». Η Ντενίζ την κοίταζε με βλέμμα ζωηρό σαν να μην ήταν η οικοδέσποινα που το προηγούμενο βράδυ στο πάρτι της είχε περιποιηθεί τόσο κόσμο. Είχε ήδη κάνει το ντους της, φορούσε ένα μοβ βαμβακερό φόρεμα μακρύ να σέρνεται σχεδόν στο πάτωμα κι από πάνω μια μακριά πράσινη ζακέτα. Τα μαλλιά της κατακόκκινα πέφτανε κυματιστά στους ώμους της κι η επιδερμίδα της, τόσο λευκή, σχεδόν διάφανη, έλαμπε σαν να τη φώτιζε από μέσα μια λάμπα φθορισμού.

«Δεν έχω κουράγιο να πάω πουθενά. Αλήθεια σου λέω, Ντενίζ! Πήγαινε μόνη σου όπου θες να πας».

«Μη μου το κάνεις αυτό, πού να πάω μόνη μου; Άσε καλύτερα, να μείνουμε μέσα να πεθάνουμε απ' την πείνα. Κορίτσι μου, στο σπίτι δεν έχουμε τίποτε να φάμε. Έλα, ξεκόλλα. Θα σου δώσω ένα φαρμακάκι να συνέλθεις!»

Η Ναρίν μάζεψε όση δύναμη είχε και σηκώθηκε γκριλιάζοντας από το κρεβάτι, πήγε στο μπάνιο. Κοίταξε απελπισμένη στον καθρέφτη τα αχτένιστα κοντοκομμένα μαύρα μαλλιά της, τα γαλάζια μάτια της, που ήταν πρησμένα και κατακόκκινα από την κούραση. Δεν υπήρ-

χε περίπτωση να καταφέρει να φτιάξει αυτή τη φάτσα και να βγει στον κόσμο! Άνοιξε το ντους και για μερικά λεπτά κάθισε ακίνητη μέσα στην μπανιέρα, ενώ το ζεστό νερό, που έπεφτε από ψηλά, έδιωχνε από πάνω της το βάρος της μακριάς νύχτας και τη μυρωδιά από τα τσιγάρα στα μαλλιά της. Όταν βεβαιώθηκε ότι ο πάτος της μπανιέρας είχε ζεσταθεί αρκετά, ξάπλωσε κι επέτρεψε στον εαυτό της να κοιμηθεί λίγο ακόμη κάτω από τις σταγόνες του νερού που πέφτανε σαν βροχή. Ήταν σίγουρη ότι το πολύ πιοτό αύξανε την έλξη της γης. Αν θυμόταν καλά, η έλξη της γης είναι μεγαλύτερη στους πόλους και στην άκρη της θάλασσας, μικρότερη στον ισημερινό και στα βουνά, αλλά αυτοί που γράφουν τα σχολικά βιβλία δεν έχουν ιδέα για τη σχέση του οινοπνεύματος με την έλξη της γης!

Όταν φόρεσε το μπουρνούζι της και βγήκε από το μπάνιο, ένιωθε λίγο καλύτερα, αλλά ήταν μόνο 'λίγο' καλύτερα, και το κρεβάτι εξακολούθησε να της φαίνεται ωραίο σαν παραδεισένιος κήπος. Φόρεσε με αργές κινήσεις την αθλητική φόρμα που είχε φέρει μαζί της, αφού ήξερε πως μετά το πάρτι δεν θα μπορούσε να γυρίσει σπίτι της. Άλλωστε, και να το 'θελε, δεν θα μπορούσε να κινηθεί πιο γρήγορα.

«Μωρέ, πώς ξέρασες έτσι πάνω στον άνθρωπο;» είπε γελώντας η Ντενίζ καθώς κοίταζε στον καθρέφτη να δει αν τα ρούχα της ήταν εντάξει.

«Ποιος ξέρασε;» ρώτησε η Ναρίν έκπληκτη.

«Εσύ... Πάνω στο φίλο της Ιρμάκ».

«Τι λες, μωρέ; Απ' το μυαλό σου τα βγάζεις;»

«Ποιο μυαλό μου; Δεν θυμάσαι; Ο άνθρωπος σου είπε 'γεια' κι εσύ ξέρασες πάνω του. Μπροστά στην πόρτα, μόλις είχαν έρθει...» Η Ντενίζ από τη μια της περιέγρα-

φε με λεπτομέρειες τι έγινε, από την άλλη παρακολουθούσε τις αντιδράσεις της. Η Ναρίν κούνησε το κεφάλι της δεξιά κι αριστερά, ένωσε το σώμα της να καίει σαν να την είχαν περιχύσει με καυτό νερό. Κοίταζε την Ντενίζ για να καταλάβει από την έκφρασή της αν σοβαρολογούσε ή όχι.

«Άκου! Αν μου κάνεις πλάκα, θα θυμώσω πολύ. Θα γίνεις χαμός εδώ μέσα», είπε με τον τόνο της φωνής της υψωμένο. Της Ντενίζ της άρεσε να κάνει αστεία που φέρνανε τον άλλο σε δύσκολη θέση, εξαιτίας της η Ναρίν έβγαине συχνά από τα ρούχα της.

Αλλά κι η Ντενίζ την κοίταζε με ανάλογη απορία. «Δεν το πιστεύω που δεν το θυμάσαι! Σου ορκίζομαι, Ναρ, ξέρασες πάνω του. Τον γέμισες ξερατά τον άνθρωπο απ' την κορφή ως τα νύχια».

«Έλα, μωρέ, τα παραλές!»

«Σε βεβαιώ, δεν αστειεύομαι. Ήταν φοβερό. Σκέψου την καημενούλα την Ιρμάκ... Βρίσκει έναν γκόμενο, τον φέρνει στο πάρτι της αδελφής της, κι εσύ... μπροστά σε τόσο κόσμο...»

«Εντάξει, κόφ' το!» έβαλε τις φωνές η Ναρίν. «Εξαιτίας σου ήπια τόσο πολύ, κάθε τόσο μου 'βαζες κι ένα ποτήρι στο χέρι. Ξέρεις ότι με πειράζει ν' ανακατεύω τα ποτά, κι ενώ το ξέρεις, κάθε φορά το ίδιο κάνεις!»

Η Ντενίζ δεν φαινόταν να ενοχλείται από τις ευθύνες που της καταλόγιζε η φίλη της. «Αλήθεια δεν θυμάσαι;» ρώτησε. «Έλεος, δηλαδή!»

Η Ναρίν έκλεισε τα μάτια της. Το τελευταίο που θυμόταν από το πάρτι ήταν ο διάσημος παραγωγός να φιλιέται με την κοπέλα. Πίσω από τα σύνορα της μνήμης της δεν υπήρχε ούτε ένα καρτέ για όσα έγιναν μετά. Δεν θυμόταν ούτε τον ερχομό της Ναρίν, ούτε τη συνάντησή

της με το φίλο της, ούτε τους εμετούς, ούτε πώς πήγε στο κρεβάτι της. Τι ώρα τελείωσε το πάρτι; Πότε έφυγαν τόσοι καλεσμένοι; Τίποτε δεν θυμόταν.

«Κι αυτός τι έκανε;» ρώτησε δειλά. «Όταν... ξέρασα πάνω του... θέλω να πω...»

«Τι να κάνει; Τίποτε δεν έκανε. Γίνονται αυτά, είπε, του έδωσα ένα φανελάκι να φορέσει, του σκουπίσαμε το παντελόνι. Ακόμη και τα παπούτσια του έγιναν χάλια. Έφυγαν αμέσως. Πώς να μείνουν έτσι όπως ήταν».

Η Ναρίν έκρυψε το πρόσωπό της στα χέρια της κι από την ντροπή της άρχισε να τριγυρίζει στο δωμάτιο επαναλαμβάνοντας σιγανά: «Πο πο! Πο πο, ξεφτίλα!».

«Αα, είπε κάτι ο τύπος...»

«Τι είπε;»

«Είπε, μα τι έφαγε αυτή η γυναίκα;»

Κι ενώ η Ντενίζ ξεσπούσε στα γέλια μ' αυτό που είπε, η Ναρίν αρκέστηκε να της ρίξει μια βλοσυρή ματιά.

«Ο άνθρωπος θα νόμισε ότι είμαι καμιά σαλεμένη μπεκρού. Σταμάτα να γελάς σαν βλαμμένο! Κι επειδή είσαι η κολλητή μου, το ίδιο θα σκέφτηκε και για σένα. Όχι ότι έπεσε έξω δηλαδή! Γι' αυτό, μη σου κάνει εντύπωση αν παρατήρει σύντομα την Ιρμάκ και το βάλει στα πόδια. Κανείς δεν θέλει να τα 'χει με την αδελφή μιας αλκοολικιάς».

«Εξαιτίας σου η αδελφή μου θα μείνει στο ράφι».

Η Ναρίν προσποιήθηκε πως δεν άκουσε. Ήταν ο μόνος τρόπος ν' αποφύγει τις κοροϊδίες της Ντενίζ.

«Και η Ιρμάκ... είπε τίποτε η Ιρμάκ;»

«Όχι, ούτε αυτή είπε τίποτε».

Η Ναρίν δεν την πολυπίστεψε. Αντίθετα από την Ντενίζ, η Ιρμάκ δεν ήταν ιδιαίτερα επιεικής με τους άλλους. «Καλύτερα να την πάρω ένα τηλέφωνο», είπε.

«Γιατί;»

«Γιατί; Για να της ζητήσω συγγνώμη. Εξαιτίας μου έγινε κι αυτή ρεζίλι. Πες μου όμως την αλήθεια. Αν πραγματικά θύμωσε, δεν χρειάζεται να καθίσω να την ακούω να με κράζει».

«Μα σου είπα, δεν θύμωσε!»

«Την παίρνω», είπε η Ναρίν κι ακούμπησε το κινητό της σαν όπλο στον κρόταφό της.

«Εντάξει, αλλά μην παίζεις με την τύχη σου».

Για κάποιο λόγο, η Ιρμάκ ή δεν είχε θυμώσει πραγματικά ή η Ναρίν την είχε πετύχει σε πολύ καλή μέρα. «Ναρινάκι μου, σε παρακαλώ, μην υπερβάλλεις. Δεν υπάρχει λόγος να τα μεγαλοποιείς έτσι», είπε η Ιρμάκ κι έκλεισε αμέσως το θέμα, για να μη δώσει την αφορμή στη Ναρίν να ντραπεί ακόμη πιο πολύ. Η Ναρίν ήξερε ότι η αδελφή της φίλης της καμιά φορά μπορούσε να γίνεται εξαιρετικά δηκτική και προσβλητική. Δεν κατάλαβε ποτέ τι επηρέαζε τις αντιδράσεις της Ιρμάκ, γι' αυτό κι είχε επιλέξει να μένει πάντοτε μακριά της. Κάτι που δεν ήταν πολύ δύσκολο αφού μέχρι πριν από έξι μήνες η Ιρμάκ ζούσε στο εξωτερικό. «Πηγαίνουμε για πρωινό στο Γενίκιοϊ, ελάτε παρέα», είπε η Ιρμάκ τη στιγμή που η Ναρίν ετοιμαζόταν να κλείσει το τηλέφωνο.

«Είσαι με τα καλά σου; Δεν υπάρχει περίπτωση! Δεν σκοπεύω να συναντήσω τον άνθρωπο που τον γέμισα εμετούς. Ιδιαίτερα σήμερα».

«Μην είσαι ανόητη. Την Τετάρτη φεύγω πάλι για τη Γενεύη, θα λείψω δέκα μέρες. Σας παρακαλώ, ελάτε».

«Πάμε για πρωινό στο Γενίκιοϊ;» ρώτησε η Ναρίν την Ντενίζ, και συνάμα της έκανε νόημα με το κεφάλι της να πει 'όχι!'.

«Αα, τέλεια! Και βέβαια να πάμε, γιατί να μην πάμε;»

απάντησε η Ντενίζ, φροντίζοντας να είναι τόσο δυνατή η φωνή της, ώστε να την ακούσει η αδελφή της. Χαμογελούσε σκανταλιάρικα καθώς έκανε δυο βήματα πίσω για ν' αποφύγει ένα πιθανό ξεμάλλιασμα της από τη Ναρίν.

«Καθυστερημένο!» φώναξε η Ναρίν όταν έκλεισε το ακουστικό.